

abana

Hayat Tahsin Yılmaz
SON KÖY ENSTİTÜLÜ
10.000 TL
S. Koryurek-Hayati T. Yılmaz
ÖĞRENCİ GÖZÜYLE
KÖY ENSTİTÜLERİ
25.000 TL
DZKAN KİTAPBEVİ KASTAMONU

ŞUBAT 1993

SAYI 199

Kültür Bakanı Sağlık Kastamonusu Valisi Demircioğlu ve Belediye Başkanımız Yargan arasında

YAPIMI İÇİN 10 MİLYAR TL AYRILAN KÜLTÜR MERKEZİNİN TEMELİ BU YIL ATILACAK

Abana Kültür Merkezi'nin temeli bu yıl atılacak. Kültür Bakanı Fikri Sağlar, kötü doğa koşulları ve yitilme nedeniyle Belediye Başkanımız Sevkettin Yargan'a, temelini bu yıl içinde atılacağını 5 Ocak'ta telgrafla duyurdu.

Beş kat Sevkettin Yargan, hukuka şu karşılığı verdi: "1993 yılına doğa koşulları nedeniyle çok kötü girmemize rağmen, tüm Abanalılara ve örgütümüze verdığınız Kültür Merkezi projesinin

majdesi hepimize büyük moral kazandırmıştır.

Bu konuda gösterdiğiniz ilgi, yardım ve dayanışmaya tüm Abanalılar ve örgütümüz adına teşekkürlerimi sunar, yeni yılın böyle haberlerle dolu geçmesini diler, saygılar sunarım."

Kültür Merkezi haberini bu sayımızda daha geniş olarak işleyeceğiz. Ne ki, gazetemizin baskıya hazırlanmasına dek Abana'dan son haberleri alamadık.

Açıksöz Gazetesinin haberine göre, Abana'dan başka İnebolu, Cide, Taşköprü ve Tosya'da da, herbirine onar milyon ayrılan kültür merkezleri kuruluyor.

8 Ocak tarihli Açıksöz gazetesinin haberi şöyle:

"DYP-SHP ortaklığı ile kurulan hükümetten yardım da olma nasibimizi almaya başladık. Son olarak SHP'li Kültür Bakanı Fikri Sağlar'ın temmuz başı **Abana Deniz Festivali** nedeniyle

Belediye Başkanı Sevkettin Yargan, gazetemize açıklamaları bulandı. Yargan'ın açıklama için okurlarımıza şunu yazdı: "1989 yılı seçimlerinde aday olurken, 5 yıllık dönem için yapacağımızı bir çalışmamız olarak sizlere sunmuştum. Bu rapor, tüm çalışmalarımızda bize rehber olmuştur.

Yılbaşı nedeniyle yaptığım bu açıklamalarımda da, 1979'da sizlere verdiğim sözün ne ölçüde gerçekleştiğini göreceksiniz. Bu arada, çalışmalarımız sırasında sizlere verdiğimiz ayrıntıları boş görüşle karıştırdınız. Tesekkür ederim. Bundan sonra doğacak ayrıntıları da anlayışla karşılayacağımıza güveniyorum. Örnekle çalışan tüm personelimle teşekkürlerimi sunarım.

İşte yapımlar:
YENİ İMAR PLANI
Yeni imar planı, belediye ve yürürlüğe girdi.

Gelecekteki yirmi yılın gelişimlerine karşılık verecek konut, ticaret, gezi, eğlence, turizm ve yeşil alanlar ayrı ayrı imara uygun duruma getirildi.

JENARATÖR
Yeni su şebekesinin yapımı sürüyor. Yüzde 95'i tamamlanmıştır. Elektrik kesilmelerinden kaynaklanan su kesilmelerini önlemek için alınan jeneratör, yakında hizmete sunulacaktır.

KANALİZASYON
Kanalizasyon yapımı için proje hazırlanıyor. Bugünkü kanalizasyonun gereksinimi karşılamayan bölümleri düzenleniyor.

ELEKTRİK KESİLMELERİ
Elektrik kesilmeleri konusunda TEK ile ilişkiler sürüyor. Bağlık merkezine TEK'ce yeni bir dağıtım merkezi kuruldu. Yakında bu kesilmelerden kurtulacağız.

ACIKSÖZ GAZETESİNİN HABERİNE GÖRE ABANA ELEKTROMEKANİK 18 GÜN KAPALI KALDI YÖNETİM OLAYDAN HABERSİZ
13 Ocak tarihli Açıksöz Gazetesinin haberine göre, Abana Elektromekanik 1 Ocak'ta 18 günlük dilaşmaya girdi. Kimi uzman daha sağlıklı bir haber alabilmek için Açıksöz

Belediye Başkanı Sevkettin Yargan'ın telefon görüşmelerini, telefon konuşmalarındaki sıkıntılar büyük ölçüde giderilmiştir. Belediye ekipleri ve ilgili kuruluşlardan alınan destekle, hızlıca yolbaşı için çalışılmaktadır. Gerektiği yerlere hızla dosyalar, yolların daha uzun süre dayanmasını sağlanıyor. Bu çalışmaların hızlandırılması için belediyeye kamyon sağlanmaya çalışılmaktadır.

PARKE VE YENİ DÜZENLEMELER
Okulların ön yer aldığı Sahil Çaklısı düzenlenerek beton parke yapıldı. Ayrıca almanlar için kiymetli dekaj ve yolların da düzenlendi. Yeni belediye binasının önüne bulunan yolların da beton parke ve dekajla düzenlenmesi gündemde.

Tenis kortları ve yeni oyun alanları yapıldı. Ayrıca Abana'da yapılacak ve genişletilecek olan Abana Meydanı düzenleme projesi hazırlanmıştır. Bu projenin uygulanmasına bu yıl (1993) başlanacaktır.

ÇOCUK BAHÇESİ
Belediye ile belediye bahçesi arasındaki boşluğa çocuk bahçesi yapıldı. Ayrıca kıyıda oynayan çocuklar için iki oyun alanı yapıldı.

COPLER
Coplerin toplanması için, İstanbul Fatih Belediyesinden cop kamyonu alındı. 20 tane cop kamyonu ile, direklerle bağlanan 100 cop kutusu olundu. Copler yaz aylarına her gün toplandı. Oteki mevsimlerde haftada iki kez toplanıyor.

ACIKSÖZ GAZETESİNİN HABERİNE GÖRE ABANA ELEKTROMEKANİK 18 GÜN KAPALI KALDI YÖNETİM OLAYDAN HABERSİZ
13 Ocak tarihli Açıksöz Gazetesinin haberine göre, Abana Elektromekanik 1 Ocak'ta 18 günlük dilaşmaya girdi. Kimi uzman daha sağlıklı bir haber alabilmek için Açıksöz

Gazetesine İstanbul'daki genel müdürü yazdı. Gazete haberini şöyle sürdürüyor: "Telefonu olan Abana Elektromekanik Fabrikasının Genel Müdürü (Sona 2 de)

UNESCO'NUN DÜNYA TARİHİ PROJESİNDE ORTA KARADENİZ VE İSFENDİYAR BÖLGESİNİN YERİ

Salim YILMAZ
Kendi tarihimizi yazabilmek için "anlatıcı araştırmacı" olarak sahada çalışmaya başladık. Geçmişimiz gibi değerli büyüklerimizle konuşmaları. Ağabeyim Hayati Tahsin Yılmaz başlatmış, ben sürdürüyorum. Benden sonra bir başkası sürdürülebilir. Böylece, bu yazılar tarihimize işlik tutacak.

Kaynakları da yakalayınca kalem "cin" gibi çalışmaya başladı. Benleri yazmaya geçirmek gerekiyor.

Osmanlı'dan önce, Osmanlı'dan sonra ve cumhuriyet devrinde bölgemizle çok ilginç ticaret yaşamı gelişmiş. Bir çalışkan, bir düşünceli ve yeniden göçer toplumu ve yerleşik düzen durumu var.

Bizim ana topraklarımız, taas Orta Asya'dan başlayarak, hayvanlıkla uğraşan ve sürekli yer değiştiren "çoban" ve göçer toplulukları olduğundan, Osmanlı İstanbul'da alıp Ortadoğu, Bizans kültürü ile kaynaşınca Anadolu'ya değer veremediğine gören yazımlarda değinmiştir.

Bakınız Selçuklu Devleti komutanlarından Hüsnüettin Çoban 1213'te Kastamonu ve çevresini alıyor. Sinop ve çevresini de bir başka Selçuklu beyi alıyor. Bölgeyi önce Candar, sonra da İsfendiyar Beyliği alıyor. 1460'ta Osmanlı yurttan alıyor. Fatih Sultan Mehmet'in oğlu Cem Sultan 9 yaşındayken burada ilk yıl süverek, sırtak beyliğine başlatmış. Kastamonu ve çevresini (Sona 2 de)

10 Ocak tarihli "OLAY"
gazetesinden tıpkı baskım
(Nispeti Kaymakçı'nın hazırladığı
"Kitap Tanıtım" kısmı)

Seyfi Koryürek ile Hayati Tahsin Yılmaz'ın kitabı, eğitim tarihinde yeni bir kapı açıyor...

"Öğrenci Gözüyle Köy Enstitüleri"

Yalova'da yaşayan 76 yaşındaki Seyfi Koryürek, insanın, kendi gücünü aşan işler başlıyor.

Köy Enstitülerinde görev yaptığı 1942-50 yıllarında tanık olduğu onca güzel, olumlu gelişmeyi, 1991 yılında yayımladığı 'İhtikarlı Öğretmen Gözüyle Köy Enstitüleri' adlı kitabında gün ışığına çıkarmıştı. Bu sınırlarda o kitabı kısaca tanıtmaya çalışıyorum.

Bir süre önce postadan, mürekkebi üstünde bir kitap geçti elim: 'Öğrenci Gözüyle Köy Enstitüleri'. Kitabı Seyfi Koryürek ile Hayati Tahsin Yılmaz birlikte hazırlamışlar. Uzun yıllar önce yazılan, o zamanki gözlemleri 'Bölük Ülkeleri İnce' ve 'Yoksuluktan Varsılığa İnce' adlı kitaplarıyla bizlere aktaran Hayati Tahsin Yılmaz, şimdi 'Abana' gazetesini çıkarıyor. Enstitüdeki Yılmaz'ın 'Son Köy Enstitüsü' adlı bir kitabı daha var.

İki eğitimci-yazarın ortaklaşa hazırladığı 'Öğrenci Gözüyle Köy Enstitüleri', eğitim tarihimize en onurlu ve aydınlık sayfalarını oluşturan bu çok yuvamızın çok değişik bir açıdan tanıtıyor. Kitapta, Çifteler Köy Enstitüsü öğrencilerinin yazı ve çizimlerinden seçmeler bulunmaktadır. Arka kapakta şöyle deniyor:

"Köy Enstitüleri üzerine çok yazıldı, söylendi. Bu kitap, enstitülerde öğrencilerin ülke sorunları üzerine nasıl bilişlendiklerini birinci elden ve de katıksız olarak gözetim altına alıyor. Bu kitapta köy enstitülerinin ilk kitaplarının çıktığını buluyor; enstitülerin kapatılma neler yıldırımının eziklikini daha derinden duyuluyor."

Kitaptaki belgeler Seyfi Koryürek'in arzından sağlanmıştır.

Kitap üç bölüme: 'Beş Yıllık Değişim' başlıklı yazıyan birinci bölümde 49 öğrencinin yazısı yer alıyor. Bunlar arasında Talip Apaydın, Bekir Semerci gibi ünlü isimler de var. Bu bölümdeki yazılar 26 Kasım 1943'te, son sınıf öğrencilerine verilen bir Türkçe ödevidir; bir anlamda 'enstitüyü bitirme testi'... Her öğrenci beş yıllık eğitim sonunda nereden nereye geldiğini, hangi düşüncelerle ağızlarından yazıyordu. Örneğin 47 numaralı Öğrenci Tahsin Sayın'ın yazımındaki şu satırlar, enstitülerin büyük işlevini açıkça ortaya ko-

yuyor:

"Fikri cepheden hiçbir inkıfap yoktu. Hayat benim malum değil, ben onun mahiyetini. Çünkü daima ben onun olmasına tâbi bir intihaldim. İşte benim bundan beş sene önceki hayatım böyleydi. Niçin, neden sorularını sormazdım. // Halbuki beş sene önceki gündün bu tarafa doğru her için başında, her şeyin karşısında kafamda daima bir istifham işareti doğuyordu. Onu kendim çözemeyen de içinde bulunduğum cemiyet hayatının fikirlerinden istifade ederek muvaffak olamazsam öğrendim. // İnsani insan yapının cemiyet olmasına bu sayede öğrenmiş bulunuyordum. Kibire enar olmak üzere, iş terbiyesi de aldığım mahakkak. Bir iş karşısında zaman zaman düşünmeden o işe sarılmamızı bunu ifade eder." (s.35-36)

Timur de 1944 Aralık ayında yazılmıştır. Anlatıda, öğrencilerin ailelerinin, çevrelerinin, enstitüye ilişkin duygu ve düşüncelerini okuyoruz."

Doğrusu, Seyfi Koryürek ile Hayati Tahsin Yılmaz, bu alçakgönüllü kitapla eğitim tarihinde yepyeni bir kapı açıyorlar. Köy Enstitüleri üzerine yazılmış kitaplar arasında ayrı bir değer taşıyan bu çalışma için iki yazar da kutluyorum. "Artık tarih olmuş" deyip Köy Enstitüleri konusunu bir yana itmeyen, geçmişten dersler çıkarmak isteyen öğretmen ve eğitimciler, aradıklarından fazlasını bulacaklardır bu kitapta.

(Edinmek isteyenler, 20.000 liralık posta pulu karşılığında "Seyfi Koryürek, PK.105 Yalova-İstanbul" adresinden kitabı isteyebilirler.)

Seyfi Koryürek-Hayati Tahsin Yılmaz, 'Öğrenci Gözüyle Köy Enstitüleri', Gökten Yayıncılık, İstanbul, Ekim 1992, 261 sayfa, 20.000 TL.

GÖLKÖYLÜLERDEN HABERLER

İSTANBUL'DAKİ GÖLKÖYLÜLER DERNEK KURUYOR

Son yıllarda İstanbul'daki Gököylüler, Kızıltoprak Emekli Öğretmenler Derneğinde hemen her ayın ilk pazar günü toplanıyorlar.

Kimi toplanma günlerini de yemekli olarak değişik yerlerde yapıyorlar. Bu toplantılara (hepsi bir toplantıda olmamakla beraber) 250 dolayında Gököylü katılıyor.

Derneğin kurucu üyeleri şu Gököylülerden oluşuyor:

Mehmet Sazak
Hamdi Akçaoğlu
Hüseyin Özbek
İbrahim Ozan
Muhittin Göksoy
Ali Yılmaz
Şaban Kuru
Hüseyin Telli

GÖLKÖY ÖĞRENİMLİLER KORUMA VE YAŞATMA DERNEĞİ

İstanbul'daki Gököylüler, son toplantılarında bir dernek kurmayı kararlaştırdılar. Kuruluş aşamasında olan derneğin adı, büyük bir olasılıkla "Gököy Öğrenimliler, Koruma ve Yaşatma Derneği" olacak.

KASTAMONU TOPLANTISINA KATILACAKLAR

İstanbul'daki Gököylüler, Haziran'da yapılacak olan Kastamonu'daki Gököylüler toplantısına büyük bir kalabalıkla katılacaklar.

Kastamonu'daki toplantı tarihinin önümüzdeki ay belirleneceği söyleniyor.

MAHMUT MAKAL ABANA'YI GÖRMEK İSTİYOR

Köy enstitülerinin simgesi durumunda olan Yazar Mahmut Makal, Abana'yı görmek istiyor.

Mahmut Makal, Belediye Başkanı Şevket Yazgan'a yolladığı 8 Ocak tarihli mektupta şöyle diyor:

"Önemli günlerde yolladığınız kartlarınızla Abana'yı yakın-

dan tanımaya başladım.

Umarım bu yaz gelip, gözlerimle de görmek, incelemek ve havasını solumak istiyorum.

Bana yardımcı olacağınız inancıyla saygılarımı tazelerim."

İLK KÖY ENSTİTÜLÜ

Gököylü Hayati Tahsin Yılmaz'ın "Son Köy Enstitüsü" yapıtına Bozkır'dan ses geldi. Konya'nın Bozkır İlçesinin Karacaardıç Köyünden Ali Yılmaz, "İlk Köy Enstitüsü" adını vereceği kitabını yazıyor.

Ali Yılmaz 1937'de Çifteler Köy Enstitüsü'ne (o zaman Köy Öğretmen Okulu) girdi. 1945'te Hasan oğlu Yüksek Köy Enstitüsü'nü bitirdi. "Bilgibilimci" olarak ünlenen Ali Yılmaz, "İç Anadolu Ekin Tarlalarındaki Arsız Otlar" adını alacak olan bir kitap daha yazıyor.

Bu köşemiz temmuza dek sürecek.

İNÖNÜ LİSESİ ÖĞRETMENİ MEHMET ŞAHİN KASTAMONU'DA YILIN ÖĞRETMENİ SEÇİLDİ

İlçemiz İnönü Lisesi Beden Eğitimi Öğretmeni Mehmet Şahin, ilimizde "yılın öğretmeni" seçildi.

KIRIKOĞULLARI'NDAN MUZAFFER EREN

Salim YILMAZ

Ozgecmisimizden söz eder misiniz?

1929'da Abana'da doğdum. E. obemir, dedemiz, koymuz, vülâlemir, evvelinden, daha evvelinden, haba, xulâlemir, Kırım'dan gelene, Ana vülâlemir, de Bozkurt'un Gülek Koyundan aragiya ümmedir.

Siz gemicilik de yaptınız. Normal bir çocukluk hayatı mıydı? 1935'de ilkokulu bitirdim. 1943'te liseyi bitirip, giderek gemiciliğe başladım. Bir yıl orada ve gemicilik hayatım var. 1948-49'da buraya geldim.

Burada da motorculuk yaptınız.

Burada kıyı motorculuğu yaptım.

Sizin motorcu adı neydi?

Zuhâl motoru. Ali Meh mus ten alması. Zuhâl.

Askere ne zaman gittiniz?

1949'un beşinci ayında askere gittim. Halkiye askeri idari ilk defa Sultanhisar'a gitti. Ondan sonra burada Gölçük'te, Anadoluhanı'nda askerlik yaptım. Anadoluhanı'nda is tihkâm tahirundaydım. Beşkoz'tan terhis oldum.

Askerden sonra?

Ondan sonra buraya geldim. Tekrar İstanbul'a dönüp, kum motorlarında 3-4 ay çalıştım. Sonra da temelli olarak Abana'ya geldim ve 1952'nin on birinci ayında Zuhâl motorunu aldım.

O zaman kaç motor vardı Abana'da?

15 tane motor vardı.

Ne iş yapıyor bu motorlar?

Kıyı motorculuğu yapı-yorduk. İnebolu'ya, Çatalzey-tin'e ve vapura giderdik. Arada Zonguldak'a, Sinop'a ve Samrun'a gidişliği de olurdu.

İstanbul'a gimez miydiniz?

Hayır. İstanbul'a çalışmaz-dık. Ama arada çok önemli bir iş çıkarsa, İstanbul'a da gidiyorduk. Hi yolda bir motor falan.

Kaç kişi çalışırdınız bir motorda?

Bizim motorda, benimle beraber üç kişi vardı. Kaptan Ziya Abim var, anımsamı oğlu Ziya Kırıkoğlu.

Ne zaman bıraktınız motorculuğu?

1958'de bırakık. O tarihten sonra Ziya Kaptanla pazarcılığa başladık. Sonra da manifatura, çıktı.

Siz uzun yıllar pazarcılık yaptınız. Babanız nasıl başladı bu işe?

1936 veya 37'de "Koca Ali" adında 100 tuncuk kumlu yeşendi gemimiz. Marmara Adanında batınca babam buraya geliyor ve Necati Köroğlu'nun motorunda kapancılığa başlıyor.

Nasıl batıyor gemi?

Gemi Marmara'da çapa luydu. Hava muhalefetine gemi çapayı tanyor ve batıyor. Babam

heradaydı.

Dondum pazarcılığa?

Ne işe, 1958'de pazarcılığa ve emanetçiliğe başladım. Bur-da da dükkânım var. Manifaturayı doldurup cuma günleri Çatal-zeytin pazarında satıyordum. Oteki günlerde de burada dükkânda'yım. 1960'ta emanetçi-liği bırakıp dükkânda kaldım.

Emanetçilik nasıl?

Ali üvünde "emanetçilik". Ama ben yalnız eman